

Møteinnkalling

Kontrollutvalget Aremark

Møtested: Aremark kommune, møterom Kommunestyresal

Tidspunkt: 17.09.2019 kl. 09.00

Eventuelle forfall meldes til kontrollutvalgssekretariatet ved Ida Haaby, telefon 908 55 384 eller e-post idbrem@fredrikstad.kommune.no.

Varamedlemmer møter etter nærmere avtale.

Aremark, 09.09.2019

Harald Nilsen
Kontrollutvalgsleders

Sakliste

- PS 19/23 Protokoll fra kontrollutvalgets møte 18.06.19
- PS 19/24 Prosjektbeskrivelse
- PS 19/25 Planlagte ressurser og tidsforbruk 2019 - IØKR IKS
- PS 19/26 Overordnet revisjonsstrategi 2019
- PS 19/27 Revisjonens oppdragsvurdering
- PS 19/28 Informasjon fra revisjonen
- PS 19/29 Eventuelt

Saksnr.: 2019/12949
Dokumentnr.: 2
Løpenr.: 158202/2019
Klassering: 510/118
Saksbehandler: Anita Rovedal

Møtebok

Behandlet av Kontrollutvalget Aremark	Møtedato 17.09.2019	Utvalgssaksnr. 19/23
---	-------------------------------	--------------------------------

Protokoll fra kontrollutvalgets møte 18.06.19

Kontrollutvalgssekretariatets innstilling

Sekretariatet anbefaler kontrollutvalget å fatte slikt vedtak:

Protokoll fra kontrollutvalgets møte 18.06.19 godkjennes

Rakkestad, 06.08.2019

Indre Østfold kontrollutvalgssekretariat IKS

Vedlegg

Ingen

Andre saksdokumenter (ikke vedlagt)

Protokoll fra kontrollutvalgets møte 18.06.19

Vurdering

Protokoll fra kontrollutvalgets møte 18.06.19 legges frem for formell godkjenning og signering.

Saksnr.: 2019/12949
Dokumentnr.: 6
Løpenr.: 162609/2019
Klassering: 510/118
Saksbehandler: Anita Rovedal

Møtebok

Behandlet av	Møtedato	Utvalgssaksnr.
Kontrollutvalget Aremark	17.09.2019	19/24

Prosjektbeskrivelse - Granskning

Kontrollutvalgssekretariatets innstilling

Sekretariatet anbefaler kontrollutvalget å fatte slikt vedtak:

Kontrollutvalget vedtar prosjektbeskrivelsen *Granskning – Aremark kommune*, og ber revisjonen holde kontrollutvalg og sekretariat løpende orientert underveis i prosjektet.

Rakkestad, 13.08.2019
Indre Østfold kontrollutvalgssekretariat IKS

Sammendrag

I kontrollutvalgsmøte 27.11.2018 fremla IØKR IKS opplysninger som kontrollutvalget ønsket å undersøke nærmere.

Kontrollutvalget oversendte saken til kommunestyret og kommunestyret i Aremark som vedtok at *Saken sendes tilbake til kontrollutvalget som må løse utredningen innenfor egne budsjetttrammer*. Vedtaket ses i lys av brev fra Indre Østfold kommunerevisjon IKS av 18.06.2019 hvor det fremgår at *IØKR IKS tilbyr å finansiere og gjennomføre undersøkelsene for kontrollutvalget*.

Vedlegg

- Prosjektbeskrivelse – Granskning Aremark kommune

Andre saksdokumenter (ikke vedlagt)

- Kommunestyrevedtak 66/19, 20.06.2019

Saksopplysninger

Aremark kontrollutvalg har i bestilling til revisjonen bedt om en prosjektbeskrivelse for en utredning/undersøkelse/kartlegging som skal omhandle:

- Oppmåling av ordførers eiendom(er)
- Anskaffelsesprosessen i tilknytning til valg av boliger for flyktninger i Aremark kommune og om oppussing av boligen

Revisjonen har levert en prosjektbeskrivelse til en granskning med følgende problemstillinger:

1. Har ordfører misbrukt sin stilling for å få gjennomført oppmåling av sitt private hytteområde på bekostning av andre?
2. Ble leiekontrakt for leie av «ordførers mors hus» inngått i tråd med lov og forskrift for offentlige anskaffelser?
3. Ble oppussingen av dette huset belastet kommunale budsjetter?

Utvalget har også gitt signaler om at det er ønskelig med vurderinger rundt etikk, rolleforståelse og kultur, særlig mellom politisk nivå og administrasjon. Prosjektbeskrivelsen legger ikke opp til at dette vil bli vurdert i granskningen da disse spørsmålene tilhører rammen for forvaltningsrevisjon.

Prosjektplanen inneholder forslag til problemstillinger, premisser for granskningen; i dette tilfellet innebærer det at prosjektet vil gjennomføres av en av tilbyderne revisjonen har rammeavtale med, samt avgrensinger og forventet tidsramme.

Prosjektbeskrivelsen gjennomgås og godkjennes i møtet, slik at kontrollutvalget som bestiller har mulighet til å forme prosjektet i samarbeid med revisjonen.

For at den endelige leveransen skal være i samsvar med utvalgets forventninger er det avgjørende at utvalget får anledning til å komme med innspill, samtidig som revisjonen gis anledning til å avstemme utvalgets forventninger med det som realistisk lar seg undersøke og kontrollere.

Vurdering

Etter sekretariatets vurdering gir prosjektbeskrivelsen en god beskrivelse av hva granskningen vil innebære og hva som kan forventes å få undersøkt. Slik sekretariatet ser det vil en granskning slik den her presenteres gi svar på de spørsmålene kontrollutvalget ønsker å få undersøkt, og kontrollutvalget anbefales å vedta den fremlagte prosjektbeskrivelsen. Samtidig er det viktig at kontrollutvalget fremmer egne synspunkt og vurderinger til revisjonen i møtet, slik at disse innspillene kan tas med videre i arbeidet med prosjektet.

PROSJEKTBEKRIVELSE

Gransking - Aremark kommune»

1. BAKGRUNN FOR GRANSKINGEN

I forbindelse med arbeidet med rapport «Kartlegging 2 stk. byggeprosjekter i Aremark kommune - Rehabilitering av Aremark skole og VA-prosjekter», ble det i ett av intervjuene som revisjonen gjennomførte fremført to påstander rettet mot kommunens ordfører.

I notat, oversendt kontrollutvalgssekretariatet 17.01.2019, redegjorde revisjonen for de to påstandene som var fremsatt. Påstandene var som følger (direkte sitat fra verifisert intervju):

1. «*NN informerte revisjonen om at politikere ofte kontaktet NN direkte. NN opplevde blant annet at ordfører Geir Aarbu kom innom og jobbet for egen sak – oppmåling på egen eiendom (privat hytteområde). Revisjonen spurte om ordfører misbrakte sin stilling i dette tilfellet? Ja, sier NN. Dette fordi Aarbus oppmålingsforretning ble prioritert fram i «køen» på bekostning av andre.»*
2. «*Revisjonen fikk også vite at ordførerens mors hus (det er i dag ordføreren som eier dette huset) ble malt av ansatte i Aremark kommune (det skulle leies ut til flyktninger der).»*

Basert på disse to påstandene, samt kontrollutvalgssekretariatets bestilling datert 11.07.2019, foreslår revisjonen følgende problemstillinger for denne granskingen:

2. GRANSKINGENS PROBLEMSTILLINGER:

1. Har ordfører Geir Aarbu misbrukt sin stilling for å få gjennomført oppmåling av sitt private hytteområde på bekostning av andre?
2. Ble leiekontrakt for leie av «ordføreren mors hus» inngått i tråd med lov og forskrift for offentlige anskaffelser?
3. Ble oppussingen av dette huset belastet kommunale budsjetter?

3. PREMISSE FOR GRANSKINGEN

Indre Østfold kommunerevisjon har inngått rammeavtale for kjøp av forvaltningsrevisjonstjenester, eierskapskontroller og hendelsesbaserte undersøkelser. IØKR har til hensikt å benytte seg av eksterne tjenester for å besvare granskingens problemstillinger.

Prosjektet vil utlyses som en mini-konkurranse blant de tre tilbyderne som IØKR har inngått rammeavtale med. Beregnet timebruk vil avhenge av tilbydernes vurdering av hvor mye ressurser som trengs for å besvare problemstillingene på en tilfredsstillende måte. Tilbyderen med den laveste prisen vil bli tildelt oppdraget

I brev fra Indre Østfold kommunerevisjon IKS datert 18.06.2019, sies det at «IØKR har drøftet saken på nytt og vil tilby å finansiere og å gjennomføre undersøkelsen for kontrollutvalget».

4. UTDYPING AV PROSJEKTET:

Detaljert utarbeidelse av de kontrollhandlingene som skal gjennomføres i granskingen overlates til den tilbyder som får oppdraget. Revisjonen forutsetter likevel som et minimum at granskingen vil bli gjennomført basert på intervjuer med aktuelle personer, samt dokumentanalyser. Det bør også vurderes om det er nødvendig å be om innsyn i e-mail korrespondanse og sms - korrespondanse.

Intervjuene skal verifiseres av intervjuobjekt, før de brukes i granskingsrapporten.

Kommunelovens §78 pkt.6 sier at revisor uten hinder av taushetsplikt kan kreve enhver opplysning, redegjørelse eller ethvert dokument og foreta de undersøkelser som revisor finner nødvendige i kommunen, for å gjennomføre tilsyn og kontroll. Dette innebærer at tidligere ansatte og eksterne konsulenter ikke kan pålegges å stille opp til intervju og dele informasjon med revisjonen.

6. AVGRENSING AV PROSJEKTET

Granskingen avgrenses til nevnte problemstillinger. Revisjonen har valgt å avgrense granskingen på en slik måte at den fokuserer på de fremkomne påstandene som lå til grunn for kontrollutvalgets opprinnelige behandling av saken.

Revisjonen har valgt begrepet «gransking» for å beskrive dette prosjektet. I kontrollutvalgsboken beskrives gransking bl.a. slik: *Gransking blir gjerne forklart som en utredning hvor formålet er å avklare faktiske forhold og analysere årsaker, blant annet om det er begått feil av en eller flere enkeltpersoner. Noen granskningsoppdrag omfatter også en vurdering av eventuelt ansvar på individnivå.*

Revisjonen oppfatter at en gransking er hensiktsmessig i dette tilfelle, nettopp for å avklare faktiske forhold i saken, og bekrefte eller avkrefte påstander om at feil er begått av enkeltpersoner.

Det står også videre i kontrollutvalgsboken om gransking:

For å bestemme om det bør gjennomføres en gransking, må en først avklare at saken ikke omfattes av ordinær revisjon (regnskapsrevisjon eller forvaltningsrevisjon). En må se nærmere på hva slags forhold saken gjelder. Mens for eksempel iverksetting av forvaltningsrevisjoner ofte skjer på bakgrunn av en generell risikovurdering, vil en gransking være knyttet til en konkret hendelse eller konkret mistanke om at det foreligger et brudd på regelverket. En vil i større grad ha sett tegn til eller fått kunnskap om at det faktisk forekommer et regelbrudd. Slike saker vil ofte initieres ved at kontrollutvalget får informasjon fra revisjonen, gjennom tips/varsling fra ansatte i kommunen, innbyggere og/eller media. I tilfeller der det er snakk om varsling, skal kommunen sikre varslers rett til vern mot gjengjeldelse.

Blant annet på bakgrunn av den avgrensningen i kontrollutvalgsboken gjør mellom forvaltningsrevisjon og gransking, har ikke revisjonen lagt opp til innenfor denne granskingen, å avklare eller konkludere på mer overordnede forhold som f.eks. generell kultur for samarbeidet mellom politikere og administrasjon, generell anskaffelsespraksis, eller generell praksis i forbindelse med oppmålingsforretninger. Dersom kontrollutvalget ønsker slik overordnet/systembasert vurdering av kommunens virksomhet, tilhører dette innenfor rammen av forvaltningsrevisjon.

Revisjonen har avgrenset granskingen og utformet den på en måte som vi mener sikrer et omfang av kontrollhandlingene som er tilstrekkelig for å kunne gi pålitelige svar på problemstillingene.

7. PROSJEKTORGANISASJON

Intern prosjektleder:	Fagansvarlig forvaltningsrevisor Frank W. Larsen	
Prosjektgruppe:	Ekstern konsulent	
Prosjektperiode:	Fra: Oktober 2019	Til: Desember 2019
Vedtaksorgan:	Kontrollutvalget og kommunestyret i Aremark kommune.	
Initiativtaker:	Kontrollutvalg og kommunestyre i Aremark kommune.	

Saksnr.: 2019/12949
Dokumentnr.: 7
Løpenr.: 173847/2019
Klassering: 510/118
Saksbehandler: Ida Bremnes Haaby

Møtebok

Behandlet av	Møtedato	Utvalgssaksnr.
Kontrollutvalget Aremark	17.09.2019	19/25

Planlagte ressurser og tidsforbruk 2019 - IØKR IKS

Kontrollutvalgssekretariatets innstilling

Sekretariatet anbefaler kontrollutvalget å fatte slikt vedtak:

Kontrollutvalget tar *Planlagte ressurser og tidsforbruk 2019* for Aremark kommune til orientering.

Rakkestad, 29.08.2019

Indre Østfold kontrollutvalgssekretariat IKS

Vedlegg

- «Planlagte ressurser og tidsforbruk 2019, Aremark kommune», 15.08.2019

Andre saksdokumenter (ikke vedlagt)

- Selskapsavtale for IØKR IKS
- Plan for forvaltningsrevisjon 2017-2018
- Plan for forvaltningsrevisjon 2019
- Overordnet revisjonsstrategi 2019
- Plan for selskapskontroll 2017-2020

Saksopplysninger

Revisjonen legger fram «*Planlagte ressurser og tidsforbruk 2019*», som gir en fremstilling over samlede ressurser, oppgaver og planlagt tidsbruk til tjenesteproduksjon i den enkelte eierkommune. Planlagte ressurser og tidsbruk i Aremark i 2019 er tilsvarende som for 2018. Beregning av timer (og timespris) fremgår ikke av planen, men disse ble presentert for kontrollutvalget i møte i november 2018. Sekretariatet forutsetter at denne beregningen fortsatt er lagt til grunn. Det vises forøvrig til planen med vedlegg som følger saken.

Påseansvaret overfor revisjonen er en sentral oppgave for kontrollutvalget, jfr. forskrift om kontrollutvalg i kommuner og fylkeskommuner § 4. Utover at revisjonen rapporterer til kontrollutvalget i møtene i fast sak «Informasjon fra revisjonen», legges dokumentene *Planlagte ressurser og tidsforbruk*, *Revisjonsstrategi*, *Oppdragsvurdering og Oppdragsansvarlig revisors uavhengighetserklæring* fram for kontrollutvalget slik at kontrollutvalgets påseerrolle kan utøves.

I praksis vil det si at kontrollutvalget gjennom dialog og rapportering må danne seg en oppfatning av om kommunen har en forsvarlig revisjonsordning.

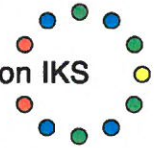
Kontrollutvalgets påseansvar innebærer å påse at:

- Revisjonen skjer i samsvar med lover, regler og god kommunal regnskapsskikk
- At revisor oppfyller krav til uavhengighet og kvalifikasjoner
- At revisjonen følger eventuelle avtaler inngått mellom revisor og kontrollutvalget
- At det årlig blir utført forvaltningsrevisjon
- At forvaltningsrevisjon skjer i henhold til regelverkets krav
- At det gjennomføres selskapskontroll

Kontrollutvalget skal ha en oppfatning av om revisjonen utføres i tråd med lover, forskrifter, god revisjonsskikk og eventuelle instruksjoner eller avtaler mellom revisor og kontrollutvalget. Revisor bærer selv det faglige ansvaret for gjennomføringen av revisjonen. Det er også opp til revisor å definere innholdet i og omfanget av revisjonsarbeidet.

Vurdering

Kontrollutvalget anbefales å ta «Planlagte ressurser og tidsforbruk 2019» til orientering.

Planlagte ressurser og tidsforbruk 2019

Regnskapsrevisjon
Forvaltningsrevisjon
Selskapskontroll

Aremark kommune

2019

INNHOLDSFORTEGNELSE:

1. INNLEDNING:	2
1.1 Dokumentets formål	2
1.2 Revisjonsselskapet	2
2 RESSURSER	2
2.1 Stillingshjemler og samlet ressurs	2
2.2 Tidsressurser i Aremark kommune	2
2.3 Organisasjonskart	2
2.4 Kompetanse	3
2.5 Uavhengighet	3
3 ARBEIDSOPPGAVER	3
3.1 Kommunelovens bestemmelser	3
3.2 Nærmere om revisjonens arbeidsoppgaver	3
3.3 Oversikt over tjenesteproduksjonen i IØKR	4
4 OPPSUMMERING	4
VEDLEGG;	
1. Organisasjonskart per – 14.08.2019	
2. Tjenesteleveranser, IØKR IKS	

1. INNLEDNING:

1.1 Dokumentets formål

Hovedformålet med dette dokumentet er å gi en oversiktlig dokumentasjon over samlede ressurser oppgaver og tidsforbruk i revisjonsselskapet og i den enkelte eierkommune. En mer detaljert gjennomgang av risikovurdering, vesentlighet, ressurser, forvaltningsrevisjonsprosjekter og selskapskontroll, er å finne i følgende dokumenter:

- "Overordnet revisjonsstrategi" planperiode 01.05.2019 til 30.04.2020
- "Revisjonsplan for forvaltningsrevisjon" planperiode 2019-2020 (planen ble vedtatt høsten 2018)
- "Plan for selskapskontroll" planperiode 2017-2020 (planen ble vedtatt høsten 2016)

Dokumentene er obligatoriske for hver kommune.

1.2 Revisjonsselskapet

Indre Østfold Kommunerevisjon IKS (IØKR IKS), er et selskap etablert for å levere revisjonstjenester, til eierkommunene Aremark, Askim, Eidsberg, Hobøl, Marker, Rakkestad, Rømskog, Skiptvet, Spydeberg, Trøgstad og Våler. Selskapet har kontorsted i Rakkestad og vår adresse er Industriveien 6, 1890 Rakkestad.

Selskapet leverer regnskapsrevisjon, forvaltningsrevisjon og selskapskontroll.

2 Ressurser

2.1 Stillingshjemler og samlet ressurs

Revisjonsselskapet har 11 årsverk. Det er for tiden 5 kvinner og 6 menn. Planlagt total ressurs for 2019 er:

Timer regnskapsrevisjon kommuner	Totalt	6850	Timer
Timer forvaltningsrevisjon/selskapskontroll kommuner	Totalt	5255	Timer
Timer fellesråd/sokn + selskaper	Totalt	1375	Timer
Administrasjon/ledelse	Totalt	1340	Timer
Andre oppgaver blant ansatte	Totalt	150	Timer
Sum eksterne timer	Totalt	14970	Timer

Selskapet selv, og standardene vi arbeider etter, setter strenge krav til intern kvalitetskontroll, jfr. standarden ISQC-1. Begge fagområdene, forvaltningsrevisjon og regnskapsrevisjon, har innarbeidet i sine planer, ressurser til intern kvalitetssikring. I tillegg timer til obligatorisk faglig oppdatering, reisetid ol.

2.2 Tidsressurser i Aremark kommune

Tidsressurs i Aremark kommune revisjonsåret 2019	
Revisjon av kommuneregnskapet	214 timer
Forvaltningsrevisjon/selskapskontroll	164 timer
Totalt tid	378 timer

2.3 Organisasjonskart

Se vedlegg 1 til dette dokument

2.4 Kompetanse

Revisjonsenheten har samlet kompetanse som dekker de lovpålagte oppgaver innen revisjon, forvaltningsrevisjon og selskapskontroll. Våre ansatte har utdanning innen revisjon, statsvitenskap, psykologi, samfunnsgeografi, spesialpedagogikk og økonomi. Alle ansatte innen forvaltningsrevisjon har kompetanse i generell og spesiell forvaltningsrett. Våre ansatte innehar samlet mange års real kompetanse innen offentlig revisjon.

Oppdragsansvarlig revisor plikter å gjennomføre minst 105 timer med faglig ajourhold i løpet av hver 3-års periode. Øvrige ansatte skal i løpet av samme periode ha minst 63 timer til etter- eller videreutdanning.

2.5 Uavhengighet

KL § 79 og forskrift om revisjon i kommuner og fylkeskommuner mv. kap. 6 omhandler krav til revisors uavhengighet og objektivitet. Kravet til uavhengighet og objektivitet gjelder alle som foretar revisjon. Det påhviler derfor alle som utfører revisjon å foreta en løpende vurdering av sin uavhengighet. Bestemmelsene gjelder alle som utfører revisjon for kommunen.

Indre Østfold Kommunerevisjon IKS har etablert rutiner som sikre at alle ansatte har fokus på sin egen uavhengighet til de oppdrag som den enkelte reviderer. Selskapet har fokus på vår væremåte og oppførsel, som sikrer profesjonalitet og objektivitet opp mot våre oppdragsgivere. Det er etablert etiske retningslinjer og varslingsrutiner.

Uavhengigheten til oppdragsansvarlig revisors og de revisorer som arbeider opp mot Aremark kommune er vurdert og funnet i orden. Egenvurderingen av oppdragsansvarlig revisor (distriktsrevisor), legges frem for kontrollutvalget til behandling i 2019.

3 Arbeidsoppgaver

3.1 Kommunelovens bestemmelser

I kommunelovens § 78 heter det bl.a.

- Revisjon av kommunal og fylkeskommunal virksomhet skal skje i henhold til god kommunal revisjonsskikk.
- Revisjonsarbeidet skal omfatte regnskapsrevisjon og forvaltningsrevisjon.

Egne bestemmelser om selskapskontroll finner man i kommunelovens § 80.

3.2 Nærmere om revisjonens arbeidsoppgaver

Revisjonens arbeidsoppgaver kan kort oppsummeres slik:

- Regnskapsrevisjon
 - Vurdering av økonomisk intern kontroll
 - Regnskapsbekreftelse
 - Misligheter
- Forvaltningsrevisjon innebærer å gjennomføre systematiske vurderinger av økonomi, produktivitet, måloppnåelse og virkninger ut fra kommunestyrets vedtak og forutsetninger, herunder:
 - Forvaltningen bruker ressurser til å løse oppgaver som samsvarer med kommunestyrets vedtak og forutsetninger,
 - Forvaltningens ressursbruk og virkemidler er effektive i forhold til målene som er satt på området,
 - Regelverket etterleves,

- Forvaltningens styringsverktøy og virkemidler er hensiktsmessige,
- Beslutningsgrunnlaget fra administrasjon til de politiske organ samsvarer med offentlige utredningskrav,
- Resultatene i tjenesteproduksjon er i tråd med kommunestyrets forutsetninger og/eller om resultatene for virksomheten
- Selskapskontroll:
 - Er et middel for å påse at forvaltningen av kommunens eierinteresser fungerer tilfredsstillende i henhold til kommunestyrets vedtak og forutsetninger og i henhold til aktuelle lover og regler.
- Eierskapskontroll:
 - Er å kontrollere om den som utøver kommunens eierinteresser, utøver myndigheten slik det er fastsatt i den aktuelle virksomhetsloven samt ivaretar kommunens interesser i samsvar med kommunestyrets vedtak og forutsetninger.
- Representere i kontrollutvalg og kommunestyre.

3.3 Oversikt over tjenesteproduksjonen i IØKR

Spesifikasjon av tjenesteproduksjon, Se vedlegg 2.

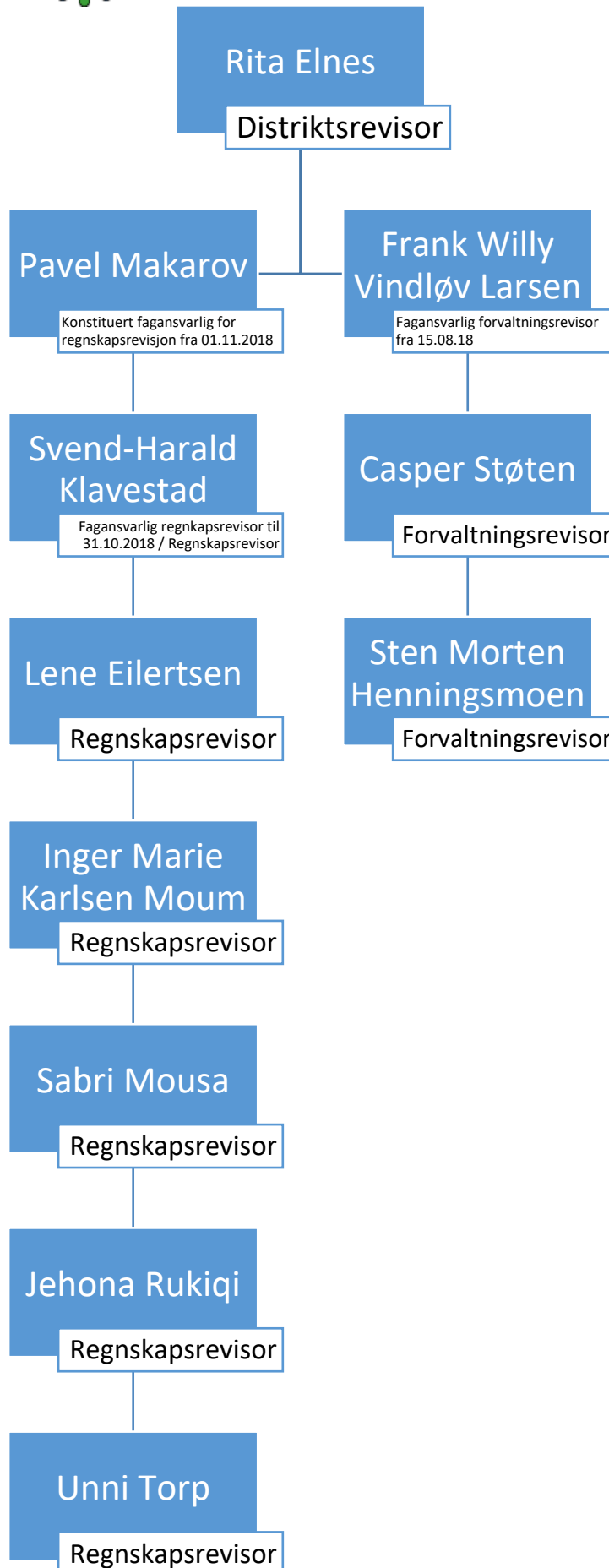
4 OPPSUMMERING

Hovedressursene i vår tjenesteproduksjon er knyttet til de forutsetninger som ligger til grunn for vedtatt budsjett. Selskapet har til en hver tid fokus på effektiv ressursbruk og kostnadsbesparelser. Ressursbruken planlagt i dokumentene plan for forvaltningsrevisjon, overordnet revisjonsstrategi for regnskapsrevisjonen og plan for selskaps- og eierskapskontroll vil gjennom året være til faglige vurdering. Hvis spesielle forhold skulle oppstå vil omprioriteringer blir gjort innfor de ressurser som er planlagt, og iht til de faglige standarder som settes til vårt arbeid.

Rakkestad, 15. august 2019

Pavel Makarov

so. Rita Elnes
Distriktsrevisor

Vedlegg 2

Oversikt over tjenesteleveranse IØKR IKS:

- 1. Regnskapsrevisjon - løpende revisjon og årsoppgjørrevisjon**
 - a. Revisjonsstrategi, kartlegging/testing intern kontroll og regnskapsbekreftelse**
 - i. Lønnsområdet
 - ii. Innkjøpsområdet
 - iii. Driftsmiddelområdet (investeringer)
 - iv. Finansområdet
 - v. Overføringer
 - vi. Salgsområdet
 - vii. Likviditetsområdet
 - b. Evaluering og oppfølging**
- 2. Forvaltningsrevisjon**
 - a. Overordnet analyse
 - b. Utarbeidelse av prosjektbeskrivelser
 - c. Revisjonsplan
 - d. Forvaltningsrevisjonsprosjekter
 - e. Oppfølgingsrapporter
 - f. Spørreundersøkelser (Questback)
 - g. Kurs/foredrag
- 3. Revisors uttalelse, attestasjon av prosjektregnskap - refusjonskrav**
 - a. Staten og andre instanser krever attestasjon av kommunens bruk av eksterne midler
- 4. Attestasjon av moms. kompensasjon**
 - a. Kommuner
 - b. Kirkelige fellesråd/menighetsråd
 - c. Interkommunale selskaper
 - d. Barnehager
- 5. Gjennomføring av selskaps-/eierskapskontroller**
 - a. Offentlig heleide AS og IKS i eierkommunene
- 6. Revisjon av andre regnskaper (egne retts-subjekter)**
 - a. Kirkelige fellesråd/menighetsråd
 - b. Interkommunale selskaper
 - c. Stiftelser
 - d. Fond
 - e. Legater

- f. Foreninger
- g. UI-regnskaper
- h. Interreg prosjekter

7. Rådgiving

8. Kurs

- a. Interne og eksterne kurs

9. Deltakelse i møter

- a. Den enkelte kommune – kontrollutvalg og kommune-/bystyre
- b. Samordningsforum – Fylkesmannen i Østfold
- c. Andre, på forespørsel
 - i. Rådmannsforum, Regionrådet ol.

Saksnr.: 2019/12949
Dokumentnr.: 3
Løpenr.: 162164/2019
Klassering: 510/118
Saksbehandler: Ida Bremnes Haaby

Møtebok

Behandlet av	Møtedato	Utvalgssaksnr.
Kontrollutvalget Aremark	17.09.2019	19/26

Overordnet revisjonsstrategi 2019

Kontrollutvalgssekretariatets innstilling

Sekretariatet anbefaler kontrollutvalget å fatte slikt vedtak:

Kontrollutvalget tar *Overordnet revisjonsstrategi 2019 – Aremark kommune* til orientering.

Rakkestad, 29.08.2019
Indre Østfold kontrollutvalgssekretariat IKS

Vedlegg

- Overordnet revisjonsstrategi 2019 – Aremark kommune

Andre saksdokumenter (ikke vedlagt)

- Forskrift om revisjon i kommuner og fylkeskommuner mv FOR -2004-06-15-904
- Forskrift om kontrollutvalg i kommuner og fylkeskommuner FOR – 06-15-905
- Revisjonsstandard ISA 300 og Revisjonsstandard ISA 315

Saksopplysninger

Revisor skal planlegge revisjonsarbeidet slik at revisjonen blir utført på en effektiv og faglig sikker måte og i tråd med bestemmelser i lov, forskrift og anvendt revisjonsmetodikk. Overordnet revisjonsstrategi skal bidra til å sikre at:

- Viktige revisjonsområder blir satt i fokus (Risiko og vesentlighet)
- Mulige problemer / områder identifiseres så tidlig som mulig
- Det tilegnes tilstrekkelig kunnskap om kommunes virksomhet

Planen (revisjonsåret) går fra 01.05.2019 til 30.04.2020. Totalt antall timer til regnskapsrevisjon i kommunen er for 2019 tilsvarende som for 2018.

Vurdering

Det vises til innhold og vurderinger i *Overordnet revisjonsstrategi 2019 Aremark kommune*. Revisjonsstrategien anses å oppfylle kravene for sikre at obligatoriske oppgaver blir utført og for å kunne bekrefte regnskapet og avggi revisors beretning.

Revisjonen vil være til stede i møtet og kan svare på spørsmål fra utvalget.

REGNSKAPSREVISJON

AREMARK

2019

Overordnet revisjonsstrategi

Innhold

1. Innledning	3
2. Karakteristiske trekk ved oppdraget	3
3. Revisjonens vurdering	3
4. Gjennomføring og ressurser	4
4.1 Revisjonsteam og ressursinnsats	4
4.2 Revisors ressurser og kvalifikasjoner	4
4.3 Revisors uavhengighet og objektivitet	4
5. Risikovurdering og vesentlighet	5
5.1 Risiko.....	5
5.2 Foreløpig identifisering av områder der det kan foreligge høyere risiko	5
5.3 Vesentlighet	5
6. Revisjonsplan	6
6.1 Regnskapsrevisjon	6
6.2 Attestasjoner	6
6.3 Annet	6
7. Oppsummering	7

1. Innledning

I henhold til ISA 300 – «Planlegging av revisjon av et regnskap», skal kommunerevisor sikre at obligatoriske oppgaver blir utført og at arbeidet skjer på en måleffektiv og rasjonell måte. Revisor skal utarbeide en overordnet revisjonsstrategi som beskriver revisjonens innhold, når den skal utføres og angrepsmåte, samt gir veiledning for utarbeidelsen av revisjonsplanen. Planleggingen skal omfatte alle oppdrag, enheter og områder, og bidra til at risikoområder blir avdekket så tidlig som mulig og viet nødvendig oppmerksomhet slik at det utføres effektive og rasjonelle revisjonshandlinger i tilstrekkelig omfang. Videre skal planleggingen bidra til å sikre de nødvendige ressurser og en god oppgavefordeling.

2. Karakteristiske trekk ved oppdraget

Årsregnskapet omfatter kommunens virksomhet. Kommunen deltar også i interkommunale selskap, disse utarbeider egne regnskap som blir revidert særskilt.

Det er komplekse regelverk som gjelder for alle forvaltningsområdene i en kommune. De fleste aktivitetene er regulert i lov- og forskrift, og eventuelt endringer i lovverk, statlige pålegg og lignende vil påvirke kommunen. Rammevilkårene er etter vår vurdering ikke sterkt endret fra 2018 til 2019.

Indre Østfold kommunerevisjon IKS har revidert kommunen over lang tid, og har opparbeidet seg god kunnskap om oppdraget.

3. Revisjonens vurdering

Aremark kommune har en flat organisering med 4 virksomhetsledere, en økonomisjef og en ny rådmann fra 2018 som nå har sluttet.

Økonomiavdelingen er liten og vil være sårbar ved fravær.

Aremark kommune har hatt lavere mindreforbruk i de siste årene. Disposisjonsfond er liten i forhold til uforutsette negative endringer.

Samlet er investeringer i anleggsmidler budsjettert med ca. 39 mill. for 2019 (16 mill. for 2018). De største investeringene som er budsjettert i 2019 er investeringer knyttet til Skodsberg renseanlegg.

Revisjonen har foretatt kartlegging av to byggeprosjekter i Aremark kommune i 2018.

Kartleggingsrapporten viste stor budsjettoverskridelse, brudd på regel om offentlige anskaffelser og mangel på rutiner for oppfølging av investeringsprosjekter.

Aremark kommune har høy lånegjeld som følge av investeringer i de siste årene. Dette vil gjøre kommunen mer utsatt for rente endringer og kan redusere handlingsrommet kommunen har.

4. Gjennomføring og ressurser

Revisjonsåret går fra 1. mai 2019 - 30. april 2020. Nedenstående tabell viser hvorledes arbeidet tidsmessig fordeles i løpet av året:

Regnskapsrevisjon 2019/2020												
	mai	juni	juli	aug	sep	okt	nov	des	jan	feb	mar	apr
1. Planlegging, oppstart nytt år												
2. Identifisering av risiko												
3. Kartlegging, testing av kontroller												
4. Substanshandlinger												
5. Årsoppgjørrevisjon												
6. Attestasjoner												

4.1 Revisjonsteam og ressursinnsats

- Sabri Mousa – Kontaktperson
- Rita Elnes – distriktsrevisor, oppdragsansvarlig revisor
- Pavel Makarov - oppdragsansvarlig revisor
- Svend-Harald Klavestad, Unni Torp, Lene Eilertsen, Inger Marie Karlsen-Moum, Jehona Rukiqi – Medarbeidere

Totalt antall budsjetterte timer: **214 timer**

Ressursinnsatsen omfatter:

- Regnskapsrevisjon bl.a. planlegging, løpende revisjon, internkontroll, årsoppgjør, budsjettoppfølging, intern kvalitetskontroll
- Attestasjoner
- Annet bl.a. veiledning, møter i kontrollutvalg og kommunestyre m.m.

4.2 Revisors ressurser og kvalifikasjoner

Revisors ressurser og kvalifikasjoner er vurdert etter de krav som er satt i ISA 220. Etter vår gjennomgang er det vurdert at kapasitet mht. planlagte handlinger og nødvendige ressurser er tatt hensyn til i vårt rammeverk, og at kvalifikasjonene til våre medarbeidere blir opprettholdt gjennom faglig ajourhold og obligatoriske kurs. Dette gjør oss i stand til å utføre revisjonen av Rakkestad kommune på en faglig korrekt og god måte.

4.3 Revisors uavhengighet og objektivitet

KL § 79 og forskrift om revisjon i kommuner og fylkeskommuner mv. kap. 6 omhandler krav til revisors uavhengighet og objektivitet. Kravet til uavhengighet og objektivitet gjelder alle som foretar revisjon. Det påhviler derfor alle som utfører revisjon å foreta en løpende vurdering av sin uavhengighet. Bestemmelsene gjelder alle som utfører revisjon for kommunen. I følge revisjonsforskriften § 15 skal oppdragsansvarlig revisor hvert år, og ellers ved behov, avgi en skriftlig egenvurdering av sin uavhengighet til kontrollutvalget. Krav til uavhengighet og objektivitet gjelder også for revisors medarbeidere, men det er kun oppdragsansvarlige revisorer som plikter å legge fram en skriftlig vurdering for kontrollutvalget.

Uavhengigheten og objektiviteten til de revisorer som benyttes i Aremark kommune er vurdert og funnet i orden.

Indre Østfold Kommunerevisjon IKS har etablert rutiner som sikre at alle ansatte har fokus på sin egen uavhengighet til de oppdrag som den enkelte reviderer. Selskapet har fokus på vår væremåte og oppførsel, som sikrer profesjonalitet og objektivitet opp mot våre oppdragsgivere. Det er etablert etiske retningslinjer og varslingsrutiner.

5. Risikovurdering og vesentlighet

5.1 Risiko

Risiko handler om:

- Hva som kan gå galt
- Hvor sannsynlig er det at noe går galt
- Hva som er konsekvensen

Revisjonsstandarden ISA 315 "Identifisering og vurdering av risikoene for vesentlig feilinformasjon gjennom forståelse av enheten og dens omgivelser" inneholder krav for hvilke handlinger revisor skal utføre for å skaffe seg et grunnlag for å identifisere og anslå risikoer for vesentlig feilinformasjon i regnskapet.

Revisor gjennomfører risikoanalyser av kommunen for å kartlegge om det er områder hvor det foreligger risiko som kan medføre vesentlige feil i regnskapet. Gjennom analysene vurderes risiko på ulike områder, og resultatet av analysene avgjør omfanget og valget av revisjonshandlinger som revisor skal utføre. Revisor skal også vurdere om innhentet informasjon kan tyde på at det foreligger misligheter, og skal gjennom revisjonen bidra til å forebygge og avdekke misligheter. Kommunes internkontroll påvirker også risiko.

5.2 Foreløpig identifisering av områder der det kan foreligge høyere risiko

Etterlevelse av lovverket om offentlige anskaffelser.

- Omfattende lovverk. Brudd på loven kan medføre store konsekvenser.

Mva og mva-kompensasjon.

- Krevende område med komplisert regelverk. Feil kan medføre store tap for kommunen.

Oppfølging av kommunens investeringsprosjekter.

- Mangel på rutiner kan medføre budsjettoverskridelse.

5.3 Vesentlighet

Revisor fastsetter i den overordnede revisjonsstrategien en vesentlighetsgrense for regnskapet totalt sett. Videre fastsetter revisor en arbeidsvesentlighet som revisor bruker ved gjennomføring av revisjonen. Det blir også satt en grense for ubetydelig feil. Vesentlighetsgrensen for regnskapet totalt sett fastsettes med bakgrunn i risikoanalysen, revisors profesjonelle skjønn og den generelle kunnskapen revisor har om Aremark kommune. Sammenhengen mellom vesentlighet og revisjonsrisiko er at jo høyere vesentlighetsgrensen er, jo lavere er revisjonsrisikoen, og vice versa.

Brukerne av regnskapet står i sentrum ved vurdering av vesentlighet, det vil si at feilinformasjonen er vesentlig dersom den antas å påvirke de økonomiske beslutningene til brukerne av regnskapet. Kommunens økonomiske evne til å tåle feil i regnskapet vil være sentral ved fastsettelse av vesentlighetsgrensen. Revisor har også økt aktsomhetsnivå på områder som har stor oppmerksomhet fra de folkevalgte.

Som brukere av Aremark kommune årsregnskapet regnes først og fremst kommunens politikere og administrasjon, men også innbyggerne og andre eksterne med interesse for kommunens virksomhet og planene for denne. Dette gjelder leverandører, långivere, kunder, skatte- og avgiftsmyndigheter og andre offentlige myndigheter, lokalsamfunn/ lokalpresse og samfunnet for øvrig.

6. Revisjonsplan

Med basis i revisjonsstrategi utarbeider revisor en revisjonsplan for oppdraget. Revisjonsplanene angir de enkelte revisjonshandlinger som revisor skal utføre. Revisjonsplanene er revisjonens interne arbeidspapirer og skal ikke behandles politisk. Revisjonsplanen deler revisjonens ressurser inn i tre deler: regnskapsrevisjon, attestasjoner og annet.

6.1 Regnskapsrevisjon

Regnskapsrevisjon omfatter planlegging av oppdraget, kartlegging av kommunens risikoområder og intern kontroll, test av kontroller, budsjett og vedtaksoppfølging, substanshandlinger og årsoppgjørs handlinger. Regnskapsrevisjon blir delt inn i ulike områder:

- Lønn
- Innkjøp
- Investering / Driftsmiddelområdet
- Finans
- Overføring
- Salg
- Likvid
- Regnskapsrapportering

Anslått tidsforbruk:

Ressursbehov for regnskapsrevisjon er anslått til 169 timer for 2019.

6.2 Attestasjoner

Det er et økende krav om uavhengig revisorkontroll av kommunens bruk av statlige midler. Slike kontroller krever egen planlegging og

egne handlinger, for å bekrefte kontrollpunkter og avgi særskilt revisors rapport.

Revisjonen gjennomfører kontroller for å bekrefte kommunes krav om merverdiavgiftskompensasjon hver termin, dvs. 6 ganger i året. Revisjonen er ansvarlig for å sende kompensasjonskravet via Altinn, på vegne av våre oppdragsgivere.

Revisjonen utfører også kontroll av tilskudd til ressurskrevende tjenester og telling av psykisk utviklingshemmede i tillegg til andre mindre attestasjoner.

Revisjonen tar høyde for i sin planlegging at omfanget av slike attestasjonskrav er varierende.

Anslått tidsforbruk:

Ressursbehov for attestasjoner er anslått til 35 timer for 2019

6.3 Annet

Som beskrevet innledningsvis i dokumentet omfatter ressursinnsatsen arbeid knyttet til og deltagelse i kontrollutvalgs- og kommunestyremøter mv. I tillegg til det bistår revisjonen med veiledning knyttet til ulike problemstillinger gjennom hele året ved behov.

Anslått tidsforbruk:

Ressursbehov for annet er anslått til 10 timer for 2019.

7. Oppsummering

Den overordnede revisjonsstrategien og revisjonsplanene vil gjennom året være til kontinuerlig vurdering etter hvert som revisjonen utføres. Hvis spesielle forhold skulle oppstå i løpet av året, vil det være muligheter for at det blir visse omprioriteringer i denne planen. Dette vil også være tilfelle dersom noen av de planlagte kontrollene viser seg lite hensiktsmessig å gjennomføre.

Indre Østfold Kommunerevisjon IKS
Rakkestad 09.08.2019

Pavel Makarov

for Rita Elnes
Distriktsrevisor

Sabri Mousa
Sabri Mousa
Revisor

Saksnr.: 2019/12949
Dokumentnr.: 4
Løpenr.: 162381/2019
Klassering: 510/118
Saksbehandler: Ida Bremnes Haaby

Møtebok

Behandlet av	Møtedato	Utvalgssaksnr.
Kontrollutvalget Aremark	17.09.2019	19/27

Revisjonens oppdragsvurdering

Vedlegg Kontrollutvalgssekretariatets innstilling

Sekretariatet anbefaler kontrollutvalget å fatte slikt vedtak:

Kontrollutvalget tar revisjonens oppdragsvurdering til orientering.

Rakkestad, 29.08.2019

Indre Østfold kontrollutvalgssekretariat IKS

- Oppdragsvurdering Aremark kommune

Saksopplysninger

Kontrollutvalgets påseansvar overfor revisjonen omfatter blant annet å vurdere revisors oppdragsvurdering og uavhengighetserklæring.

Kontrollutvalget skal hvert år motta en skriftlig egenvurdering av revisors uavhengighet, jfr. revisjonsforskriften § 15. Oppdragsansvarlig revisor skal vurdere egen uavhengighet opp mot krav i kommuneloven § 79 og forskrift om revisjon § 12 om krav til vandel. Denne ble behandlet i kontrollutvalgsmøte på vårparten 2019.

Videre legger IØKR IKS fram oppdragsvurdering for den enkelte kommune med en vurdering av uavhengighet, objektivitet, kapasitet og kompetanse. Revisjonen har vurdert *at kapasitet og kompetanse er til stede for å utføre revisjonen i Aremark kommune på en god måte, både for regnskapsrevisjonen og forvaltningsrevisjonen*. Nytt av året er at oppdragsansvaret er fordelt på to medarbeidere i stedet for én som tidligere.

Oppdraget for eierkommunene beskrives slik:

Det skal avgis en revisors beretning for regnskapets riktighet og at regnskapet er i overenstemmelse med lover og god regnskapsskikk. Det skal også utarbeides forvaltningsrevisjonsrapporter som bygger på, og måles opp mot bestemmelser i lover og forskrifter samt standard for forvaltningsrevisjon RSK 001.

Vurdering

Sekretariatet anbefaler at kontrollutvalget tar revisors oppdragsvurdering til orientering.

Indre Østfold Kommunerevisjon IKS		Klientnr.: Aremark kommune	Arkiv: 14.1.21
Oppdrag:	Aremark kommune	Utarbeidet dato/sign.: 14/08/19/PM	År: 2019
Enhet:	Regnskapsrevisjon og forvaltningsrevisjon	Gjennomgått dato/sign.:	Side: 1
Sak: OPPDRAGSVURDERING			
Oversikt over team og timebudsjett			
Ansvarlig revisor:	<i>Rita Elne, Pavel Makarov</i>	Timer:	
	<i>Kontaktperson: Sabri Mousa</i>		
Medarbeider(e):	<i>RR team;</i>	Timer:	
	<i>Svend-Harald Klavestad</i>		
	<i>Lene Eilertsen, Unni Torp og</i>		
	<i>Inger Marie Karlsen-Moum og</i>		
	<i>Jehona Rukiqi.</i>		
	<i>FR team;</i>		
	<i>Casper Støten, Sten Morten Henningsmoen og</i>		
	<i>Frank Willy Vindløv Larsen.</i>		
			378 timer (214 RR/164 FR)
Vurdering av uavhengighet og objektivitet, jf. ISA 200 pkt 14 og ISA 220 pkt. 11			
<i>Revisjonen blir utført etter god revisjonsskikk. Medarbeidere på oppdraget er vurdert i forhold til krav i pkt. 11 i ISA 220. Det er vurdert slik at sammensetningen på teamet ikke bryter mot noen av punktene i standarden.</i>			
Vurdering av kapasitet og kompetanse, jf. ISA 220 pkt. 14			
<i>Det vurderes at selskapet har kapasitet og kompetanse for å utføre revisjonen i Aremark kommune på en god måte, både for regnskapsrevisjon og forvaltningsrevisjonen.</i>			
Hva består oppdraget av, spesielle vilkår for oppdraget eller avtale, jf. ISA 220 pkt.15			
<i>Det skal avgis en revisors beretning for regnskapets riktighet og at regnskapet er i overenstemmelse med lover og god regnskapsskikk. Det skal også utarbeides forvaltningsrevisjonsrapporter som bygger på, og måles opp mot bestemmelser i lover og forskrifter samt standard for forvaltningsrevisjon RSK 001.</i>			
Skal det sendes engasjementsbrev eller inngås særskilt avtale? Jf. ISA 210 pkt. 9, 10,11 og 12			
Ja / nei			
<i>Nei</i>			
Hvis nei, begrunnelse:			
<i>Det ble sendt engasjementsbrev til <u>alle</u> kommunene i Østfold fra det selskapet vi ble fisjonert fra (Østfold kommunerevisjon). Ved oppstart av nytt selskap IØKR fra 01.01.02 ble oppdraget (innhold og arbeidsdeling) behandlet i eierkommunene i forbindelse med oppdeling i revisjon og sekretariat. Det blir skrevet nye engasjementsbrev etter valget 2019.</i>			

Saksnr.: 2019/12949
Dokumentnr.: 5
Løpenr.: 162483/2019
Klassering: 510/118
Saksbehandler: Ida Bremnes Haaby

Møtebok

Behandlet av Kontrollutvalget Aremark	Møtedato 17.09.2019	Utvalgssaksnr. 19/28
---	-------------------------------	--------------------------------

Informasjon fra revisjonen

Kontrollutvalgssekretariatets innstilling

Sekretariatet anbefaler kontrollutvalget å fatte slikt vedtak:

Kontrollutvalget tar informasjonen fra revisjonen til orientering.

Rakkestad, 13.08.2019
Indre Østfold kontrollutvalgssekretariat IKS

Vedlegg

Ingen

Saksopplysninger

Revisjonen orienterer kontrollutvalget om revisjonens arbeid og status for

- forvaltningsrevisjon
- selskapskontroll
- løpende regnskapsrevisjon.

Vurdering

Sekretariatet anbefaler kontrollutvalget å ta saken til orientering.

Saksnr.: 2019/12949
Dokumentnr.: 1
Løpenr.: 158188/2019
Klassering: 510/118
Saksbehandler: Anita Rovedal

Møtebok

Behandlet av Kontrollutvalget Aremark	Møtedato 17.09.2019	Utvalgssaksnr. 19/29
---	-------------------------------	--------------------------------

Eventuelt

Kontrollutvalgssekretariatets innstilling

Sekretariatet anbefaler kontrollutvalget å fatte slikt vedtak:

Saken legges frem uten innstilling

Rakkestad, 06.08.2019

Indre Østfold kontrollutvalgssekretariat IKS